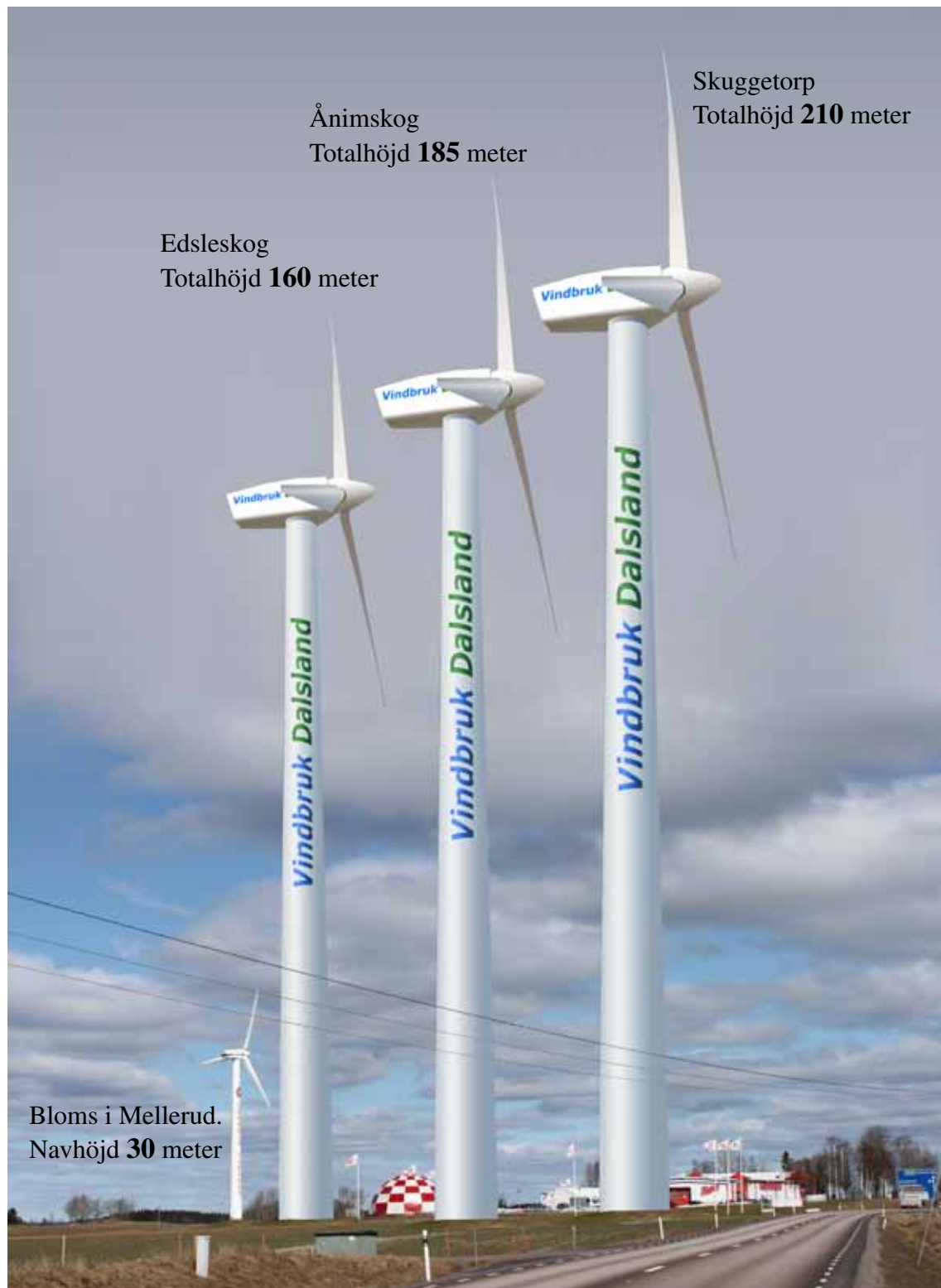

B Björn Carlén
 Målare och grafiker
 carlen.bjorn@telia.com
 Nolbygatan 5 662 33 Åmål, Sweden
 Tfn 46(0)532-141 91 / 0708-35 08 31
www.bjorn-carlen.se

Åmål 23 juni 2010

Dalslandskommunernas kommunalförbund
 Dalsland Center
 464 72 Håverud
 e-post: vindbruk@dalsland.se

Synpunkter på de planerade 350 vindkraftsverken i Dalsland

Fotomontage: Björn Carlén

Man tror inte det är sant men proportionerna är riktiga. Längst till vänster ser man snurrar vid Bloms i Mellerud. Till höger om den de planerade verken i Dalsland. **Har ni förstått vad det innebär att placera ut 350 stycken sådana här bjässar.**

Argument mot den föreslagna vindkraftsetableringen i Dalsland i allmänhet och i Edsleskog och Ånimskog i synnerhet

Gör inte ett industriområde av Dalsland, ett "Sverige i miniatyr"! Otto Hesselboms "Vårt land" var den målning som förr i tiden förekom i den svenska historieboken som exempel på hur vackert Sverige var. Till vänster ser ni bilden. Till höger en hemsk vision som skulle kunna bli verklighet. Det vore förfärligt om vi skulle slå sönder det här känsliga kulturlandskapet med dessa bjässar men enligt kommunernas vindbruksplan är det vad som kommer att hända på vissa platser i Dalsland, platser där alla sakkunniga, inklusive Länsstyrelsen och samtliga naturskyddsföreningar, sagt nej. Endast några få markägare och några få politiker har sagt ja.

Otto Hesselbom: "Vårt land". Replik. Målningen hänger i Åmåls sessionssal. Den andra "Vårt land" finns på Nationalmuseum. Foto: Björn Carlén

Hemsk vision. Vindkraftverken bakom Ånimmen är de planerade i Ånimskog. De framför sjön är icke planerade, alltså en hemsk vision. Foto & montage: Björn Carlén

Sveriges Riksdag har beslutat att vi fram till 2020 totalt skall ha 30 TWh vindkraft per år, därav 10 TWh havsbaserad. Enligt Kungliga Vetenskapsakademien ett beslut som kommer att bli väldigt svårt att genomföra. När man reser runt i Sverige och inte minst i Dalsland ser man att vindkraftverken mycket ofta står stilla. Detta hör tydligen till det naturliga och för att elen då kontinuerligt skall kunna "flyta" måste man i dessa stunder gå in med annan elkraftproduktion. Vilken? Vattenkraften som reglerkälla är redan utnyttjad till max. (Statens energimyndighet (ER 2008:24, sid 31). Detta kommer att ställa till bekymmer. Skall vi hålla oss till "rena" kraftkällor (sol och vatten) blir det omöjligt. Det kommer givetvis att bli kärnkraften som täcker upp bristerna och nu när man den 17 juni i Riksdagen beslutade om att bygga nya kärnkraftsreaktorer, så börjar jag ifrågasätta vindkraften helt. Man förstör alltför mycket natur för alltför lite energi, ett överskott av el som vi inte behöver.

Dalsland är 0,92% av Sveriges yta. 0,92% av 20 TWh = 0,184 TWh. Detta borde vara vad vi i lilla Dalsland skall fixa och det gör vi nästan redan nu. Melleruds kommun lär vara Sveriges vindkraftstättaste kommun när det gäller vindkraftsproduktion per invånare. På Dalbosläätten finns 23 verk, kanske inte med så stor effekt som de planerade men ändå. 40 verk med snitteffekt på 2,3 MW skulle täcka Dalslands kvot. 23 med litet lägre effekt finns redan. Omräknat till 2,3 MW blir det ca 12 verk. 18 kan, som de sex Naturskyddsföreningarna i Dalsland och Dalslands Ornitologiska Förening föreslår, placeras på Åmåls miljöstation. Då är inhägnaden klar och det är inget område som man plockar svamp eller bär på. och är absolut minst störande. Det är ju redan ett industriområde. De resterande 10-15 verken skulle man kunna placera ut enligt naturskyddsföreningarnas rekommendation. (Töftedal i Dals Ed och Ellenö i Färgelanda).

Efter att ha läst artikeln i Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens TIDSKRIFT nr 3 2010,

"Påverkan av vindkraftverk på människor och natur" av Stefan Edman är jag än mer övertygad om hur felaktig denna vindkraftsetablering är just i Dalsland.

Stefan Edman är före detta politiskt miljöskunnig i regeringskansliet. Här följer ett längre citat ur artikeln:

(Bilder, bildtexter och rödmarkeringar är gjorda av undertecknad.)

"Hur är då läget idag?"

Om utvecklingen var formidabelt trög under några decennier – och gjorde oss vindkraftsvänner otåliga – så rullar den nu på med hög hastighet. Politikens planeringsram för 2020 ligger nu på hela 30 TWh;

sannolikt kommer det dock maximalt att byggas knappt hälften så mycket. Men redan 12–13 TWh till 2020 är en sexdubbling av den installerade vindkraftseffekten jämfört med idag. Från 1 augusti 2009 gäller förenklade tillståndsregler som ger kommunerna betydligt större möjligheter att gå från ord till handling. Det är förstås klimatdebatten som drivit fram denna nya situation. Är det då inte en utveckling man måste hälsa med glädje? Jo vars – men också med betydande oro.

Ånimskog Å8 Södra. Vy mot nord-nordväst från naturreservatet "Yttre Bodane", Båtberget, Kesdalen. Fotomontage: Björn Carlén
 Detta är inte vad människor som vistas i ett naturreservat vill se och höra! SKANDALÖST!

Risken är nämligen uppenbar att det nu går så fort att vi påtvingas massor av mindre lämpliga vindkraftslokaliseringar i natur- och kulturlandskap med höga värden och stor betydelse för människors trivsel, hälsa och välfärd. Landskap som idag används för rekreation och upplevelser av skönhet, mångfald, kulturhistoria och, inte minst, relativ tystnad. Just sådana värden som blir alltmer efterfrågade i takt med ökad urbanisering, stress och buller. Och som kommer att spela en alltmer betydelsefull roll i utvecklingen av besöksnäringen, inte minst den som har fokus på den växande grupp människor från kontinenten som söker ro och avskildhet i Skandinavien.

Edsleskog Å6 Södra. Vy mot väst-sydväst från naturreservatet "Bräcke ängar", Liljekullen. Fotomontage: Björn Carlén
 Detta är inte vad människor som vistas i ett naturreservat vill se och höra! SKANDALÖST!

Vindkraftspolitiken just nu innebär ofta att två var för sig viktiga miljömål brakar samman i en rejäl kollision! Å ena sidan har vi behovet av en ökad andel förnybar el i våra energisystem, å andra sidan finns behovet att värna natur- och kulturhistoriskt värdefulla, ofta vackra och för människors välbefinnande viktiga landskap. Frågan är: Hur kan vi skapa en winwin-situation, ett både/och, där bägge dessa miljömål säkras och utvecklas, till exempel inom ramen för en kommun? Just nu råder en stark obalans dem emellan, förstärkt av ett nytt regelverk som ger vindkraften prioritet över andra mål. Kommunerna kan lämna bygglov för mindre anläggningar utan större krav på avvägning mellan motstående intressen. Länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer – där ansökningarna om större vindkraftseteringar ska avgöras – borde rimligen fatta sina beslut utifrån ett helhetsperspektiv över hela länet; ”här ska vi bygga vindkraft, där borta ska vi i stället freda för vindkraft till förmån för landskaps- och miljövärden”. Men tyvärr kommer denna eftersinnande, långsiktigt kloka avvägning nog inte att kunna göras; varje objekt kommer i stället troligen att bedömas var för sig. Vilket är ett mycket stort bekymmer. Med tanke på Sveriges stora landyta borde vi dock kunna skapa förutsättningar för en winwin-situation mellan de bägge miljömålen!

Ånimskog Å7 Norra. Vy mot nord-nordväst från Östra Bodane. Fotomontage: Björn Carlén
Boende här kommer att se och höra 15 verk (6 i nordvästlig och 9 i sydvästlig riktning. EJ ACCEPTABELT!
Det är endast 1.400 meter till närmaste verk. Detta är dessutom ett område som många människor vistas i. (Vingens Hamn)

De riksintressanta zoner för vindkraft som har utpekats upptar cirka två procent av Sveriges yta. Schablonmässigt räknat borde det i runda svängar behöva byggas cirka tio kraftverk i varje kommun. I praktiken är det dock ofta starka markägarentressen som kommer att avgöra hur det till sist blir. Regeländringarna bäddar för en bypolitik av sämsta märke, där lokala intressenter – med argument från klimatdebatten – får sin kommunledning med på tåget vad gäller utbyggnad, även i områden där allmänintresset för att freda från vindkraftverk är betydligt starkare. Det har lett till att många kommuner i sina översiktsplaner lägger in betydligt flera tänkbara lokaliseringar för vindkraft än vad samhällsansvaret rimligen kräver av dem. Och då pekas även värdefulla områden ut som borde undantas.

Ta Lilla Edet norr om Göteborg som exempel. Kommunen har räknat ut att man med 13 vindkraftverk i princip skulle kunna anse sig vara självförsörjande på förnybar el (ett synsätt som dock i sig kan ifrågasättas). På en av de lokaler som översiktsplanen pekar ut kan man utan konflikt med andra sociala eller miljömässiga mål bygga 19 kraftverk. Men kommunen nöjer sig inte med detta utan pekar ut cirka 35 lokaliseringar, bland annat i områden med viktiga kultur- och naturvärden, eller som varit med i planerna för nya bostadsområden. I hela Västra Götalandsregionen bör det, i förhållande till den nationella planeringsramen, byggas 100–200 kraftverk. Men lilla Lilla Edet, en av regionens 49 kommuner, har alltså tagit på sig att bereda plats för så mycket som en femtedel av dem!

Trollhättan representerar ett i mitt tycke betydligt klokare synsätt. Utifrån kommunens andel av Sveriges yta bedömer man att cirka fyra stora vindkraftverk är en rimlig nivå. Därmed kan man ju också mycket lättare undvika att komma i kollision med de övriga miljömålen och med människors anspråk på relativt tysta områden för rekreation.

Jag tror att det i det här sammanhanget även är viktigt att för den stora allmänheten klargöra att Sverige redan idag och än mer framöver kommer att ha ett överskott på el, av det skälet att regeringen 2009 beslöt att kärnkraften ska vara kvar i energisystemet på obestämd tid. *(och den 17 juni 2010 togs beslut i Riksdagen om förnyelse av kärnkraften. Undertecknads inlägg).* Vind-elen kommer alltså i hög grad att exporteras, kanske till länder som på det sättet kan minska sin kolbaserade elproduktion, till exempel Polen. Eftersom de klimatpåverkande utsläppen inte känner några nationella gränser kan man anse att detta är en riktig politik, även om de koldominerade länderna i första hand själva bör ta ansvar för att ställa om till förnybar elproduktion.

Edsleskog Å6 Södra och Norra. Vy mot sydväst från badviken vid Edslan. Fotomontage: Björn Carlén

Men de medborgare som ännu felaktigt tror att all tillkommande vindkraft ska nyttjas för att vi i Sverige ska minska våra koldioxidutsläpp, måste upplysas om dessa basala fakta. Först då kan frågan om konflikten mellan vindkraft och natur- och landskapsvärden ställas på ett korrekt sätt: Ska vi, för att minska utsläppen av fossilbaserad koldioxid i andra länder, bygga vindkraftsparker i exempelvis Bohusläns skärgård eller andra känsliga natur- och kulturlandskap?

Konflikten mellan vindkraft och miljömål av typen biologisk mångfald kan hanteras på vanligt sätt, eftersom bägge kan förses med numeriska fakta (antal eventuellt hotade arter, störningar på flyttfågelsträck med mera). Då är det värre med landskapsbilden, ”skönheten” och andra mer emotionella, subjektiva värden som inte enkelt kan mätas i till exempel kronor och ören. Ofta är det ju dock denna krock det handlar om när en vindkraftspark ska etableras! Stillheten, tystnaden försvinner kanske, känslan av orördhet, obruten horisontlinje och avskildhet likaså. Ibland tas dessa värden inte riktigt på allvar, de anses vara ett slags estetisk lyx som ett fåtal bryr sig om; ”måste vi inte offra detta för att rädda Jordens klimat?”

Men också detta dilemma kan och måste lösas, väsentligen på fyra sätt:

1. Teknik och metoder för simulering av landskapförändringarna vid vindkraftsutbyggnad måste utvecklas och göras tillgängliga för beslutsfattare i kommunerna och på andra håll.
2. Måttstockar för att värdesätta landskapselement och landskapsbild, helheter och andra viktiga parametrar bör utvecklas så att jämförande analyser kan utföras.
3. Värdet av en vacker, spännande landskapsbild, upplevelsen av relativ tystad och orördhet med mera, måste knytas till strategierna för besöksnäringen i en kommun, och till kommunens egen "image" och marknadsföring i syfte att locka nya människor att bosätta sig där.
4. Det måste, som ett komplement till 1, 2 och 3, göras legitimt att formulera landskaps- och naturvärden med icke-numeriska måttstockar. Subjektiva upplevelser, poesi och andra uttryck måste kunna användas. Personligen efterlyser jag en återerövring av den klassiska naturvårdens sätt att tala om dessa frågor, som till exempel i texter av Carl Fries, Sten Selander, Harry Martinson och Rolf Edberg.

Det brådskar med att få fram en helhetssyn i vindkraftspolitiken – och instrument för att bättre avväga motstående intressen. Stora värden står på spel. Om vi misslyckas kommer nästa generation att klandra oss!"

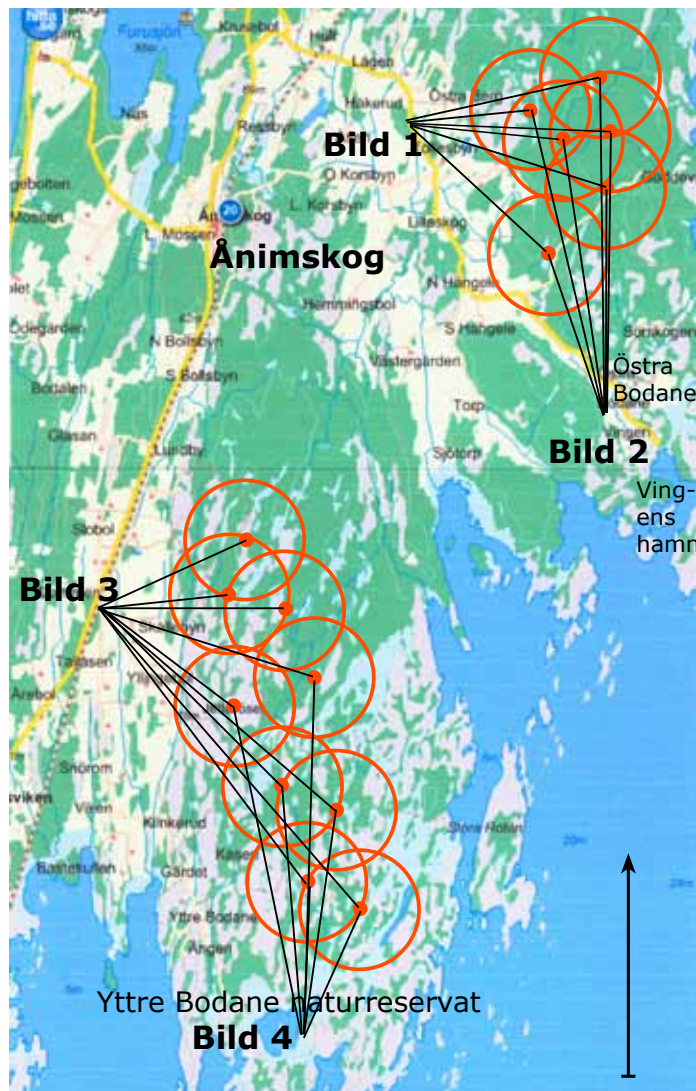
Hela artikeln finns här http://www.ksla.se/sv/retrieve_File.asp?n=293&t=ksla_publication

Edleskog Å6 Norra. Vy mot väster från Timmerviken, Edslan. Skuggbildningar och ljusreflexer blir periodvis påtagliga för de boende vid den här viken i det så kallade "Området". Foto & fotomontage: Björn Carlén
Ca 1.400 meter till närmaste verk.

Synvinklar från tre olika platser i Edsleskog. Se bilder på sid 3, 5 och 6. De röda cirklarna markerar säkerhetszonerna runt verken. Radie 500 meter

Synvinklar från 4 olika platser i Ånimskog. Se bilder på sid 3 och 4. De röda cirklarna markerar säkerhetszonerna runt verken. Radie 500 meter

De här områdena i Edsleskog och Ånimskog har sakkunniga förklarat som olämpliga för vindkraftsetablering. Länsstyrelsen har också fredat områdena. Det vore en ren skam att placera 22 "Vindkraftsbjässar" här.

Björn Carlén

Björn Carlén

3 grafiska blad av Björn Carlén,

"30 silverpenningar"

"Det blev inte mycket bär i år"

"Framtida månskenstur på Dalslands kanal"